

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosos in auxilium statui clericali datos esse, vt saluti animarum
consulant, & vitam mistam profiteantur. Cap. xxxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Cypri. lib.
de singul.
clericorū.

parilitatis huius acquirat, quæ non nisi corruptionem feminat, pullulat vitia, cupiditatem concipit, ignominiam parit, rabiem concitat, porrigit furiam, lasciuam pascit, petulantiam nutrit, calus exaltat, ruinas ædificat, rapinas erigit, præcipitia instruit, periculis nauigat, naufragiis velificat, perditione gaudet, interitū fouet, confusione mercatur, thesaurizat opprobrium, criminationes exaggerat, accusationes inflamat, & cateruatim semel in fascem glomerans numerosas indagines captionum, per infinita dedecorum simplices mortes inuehit, in perniciem perditorum: Hoc itaque, & tãtas strages calamitatis, & strages pessime cõuersionis, nemo prosternit, & nemo calcit, nemo funestat, nisi singularis castitas, solaq; munimen inuictum est sanctimonie, & expugnationis fortis infamie. Tandem inter præfationes educati, inter ambitiones præbendarum, & dignitatum enutriti, inter cupiditates maiorū honorū, superbia, & fastui assueti, quo pacto etiam vsq; ad dedecus, pro saluandis animabus laborabūt, vsque ad verbera pro manifestanda veritate persistent, vsque ad effusionem sanguinis pro conuertendis infidelibus sustinebunt? Aliæ sunt eorum curæ, aliæ sollicitudines, quæ omnes ad fastum, & arrogantiam tendunt, ad delicias, & profusionem bonorum Ecclesiasticorū, bonorum scilicet pauperum, diriguntur. Audiamus Bernardū, quas in Ecclesiasticis curas agnoscat. Væ (ait) generationi huic à fermento Pharisæorū, quod hypocrisis, si tamē hypocrisis dici debet, quæ iā latere præ abundantia non valet, & præ impudētia non quærit. Serpit hodie putida tabes per omne corpus Ecclesiæ, & quò latius, eò desperatius, eoque periculosius, quò interius. Nā si inlurgeret apertus inimicus, hæreticus, mitteretur foras, & arceretur; si violentus inimicus, absconderet se forsitan ab eo. Nūc verò quē eiiciet, aut à quo abscedet se? Omnes amici, & omnes inimici; omnes necessarii & omnes aduersarii, omnes domestici, & nulli pacifici; omnes proximi, & omnes quæ sua sunt querūt. Ministri Christi sunt, & seruiūt Antichristo. Honora ti incedūt de bonis Domini, qui Domino honorem non deferunt. Inde is, quem quotidie vides, meretricius nitor, histrionicus habitus, regius apparatus; inde aurū in frānis, in sellis, & calceis, & plus calcaria, quā altaria folgent, inde splēdida mensæ, & cibis, & scyphis, inde comestationes, & ebrietates. Inde cithara, & lyra, & tibia. Inde redundantia torcularia, & propuaria plena eructantia ex hoc in illud. Inde dolia pigmetaria. Inde referta marsupia. Pro huiusmodi volūt esse, & sunt Ecclesiā Præpositi, Decani, Archidiaconi, Episcopi, Archiepiscopi. Nec enim hæc merito cedūt, sed negotio illi, quod perambulat in tenebris. Olim prædictū est, & nūc tempus impletionis aduenit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece martyri, amarior post in confictu hæreticorum, amarissima nunc in moribus domesticorum. Non fugare, non fugere eos potest; ita inualuerunt, & multiplicati sunt super numerum. Intestina, & insanabilis est plaga Ecclesiæ, & ideo in pace amaritudo eius amarissima. Sed in qua pace? Et pax est, & nō pax. Pax à paganis, & pax ab hæreticis, sed non profectō à filiis. Vox plagentis in tempore isto. Filios enutriti, & exaltati, ipsi autē spreuerunt me. Spreuerunt, & maculauerunt me à turpi vita, à turpi quæstu, à turpi commercio, à negotio deniq; perambulante in tenebris. His ergo clerici occasionebus irretiti, his vinculis compediti, his animi ægritudinibus enervati, non dubium quin opus habeant præsidio fortiorum militum, quo curæ sibi à Domino demandatæ cu-

Bern. ser.
33. in
cant.

Psa. 145.
13.

Isaia. 38.
16.

Psal. 39.
6.

Isaia. 1. 2.

A raudatum animarum felici euentu respondeant.

Religiosos in auxilium Status clericali datos esse, vt saluti animarum consulant, & vitæ suam mistam profiteantur.

CAPVT XXXV.

Vitæ tam ingenti clericorum, ac totius Ecclesiæ necessitati ille remediū attulit, & præfentissimum auxilium adhibuit, qui adiutor est in opportunitatibus, in tribulatione, vt agnoscentes eum sperent in eum: quia numquam diuinum nomen quærentes se, & inuocantes derelinquit. Hoc autem fuit remediū. Muniuit Dominus Ecclesiā alio exercitu fortissimorum militum, si fortē alij dici possunt, qui à prioribus maiorim taxat vitæ puritate, & strictiori bene viuendi obligatione, nō verò, aut natura, aut lege, aut fine, aut medijs ad consequendum finem fecerunt. Dedit adiutores statim clericorum, vt eum suo exemplo ad præliandum incitaret, & opere, ac labore ad pugandum & vincendum iuaret. Misit sacerdotes fidelibus suis, qui non spe lucri, sed diuini amoris obtētū, non propria volūtate, sed prælatorum iussu: nō virtutibus desituti, sed vestimētis animæ, spiritualib; que donis ornati ad gradum sacerdotalem suscipiendum accedūt: cuius ministeria, ab occasionebus incontinentiæ sequestrati, sine vlla cura diuitiarū, sine vilo impedimēto ambitionis, sine vilo desiderio inanis honoris exequantur. Isti autē sunt omnium sanctorum ordinum sacerdotes religiosi: quippe quos, cum sæculum irrideant, mūdāna contemnāt, & carnis desideriis contradicant, credendum est hac intentione, & præparatione, qua diximus, & hoc affectu Deo placendi dumtaxat, & proximos adiuuādi, ad sacerdotalem dignitatē ascendisse, & prædicationis onus acceptasse. Est autem cōsideratione dignissimum, quāta sapientia Dominus hos milites subsidiarios in adiutorium status clericalis emiserit, & quanta prouidentia eorum cohortibus validissimis, vrbes, & oppida Christianorum repleuerit. Primū enim Basiliū in Grecia, quia fortē maior vrgebat necessitas, & deinde Benedictū in Italia suscitauit; illum quidem circa annum Domini trecentesimo sexagesimo: Istum verò ferē sequenti mox sæculo, anno nimirum (vt fertur) quingentesimo vigesimo, qui monachos antea in eremo degentes, & sibi solis vacantes in cœnobitijs, ac monasterijs prope oppida ac ciuitates coegerūt, vt secum alios in cœlestem patriam deferret, à laqueis dæmonis sua præfētia protegerent, calore fouerent, & vitijs ac peccatis eriperent. Hoc autem fuisse à Deo inspiratum sancto Benedicto consiliū, ex eo non obscure colligitur, quod sanctissimus Patriarcha ad monachos informandos, & religiosam disciplinam propagandam euocatus, nō potuit aliud cœnobita construens iuxta vrbes & oppida, quæritate nisi vt commilitones suo exēplo, & verbo proximis essēt fructuosi. Quod & hospitalitatis officium, ab hac sacra religione susceptū, adhuc clariùs euidentiusque demonstrat. Cuius enim rei gratia tunc Benedictus, tam officiosam excipiedorum hospitium curam indixit; nisi vt eius religiosi id facerent, quod nunc faciūt, & occasione dilectionis fraternæ, aliquod spirituale emolumentū hospitium animabus afferret: suscepti autem hospites (inquit in regula) duccantur ad orationem, & postea se deat cum eis Prior, aut cui iusserit ipse. Legatur coram hospite lex diuina, vt ædificetur; & post hæc omnis ei exhibeatur humanitas. Ille erat, si nō so-

lus, saltem

lus, saltem præcipuus hospitalitatis scopus, proximos ad orationem hortari, & in custodia diuinæ legis erudire. In eundem verò finem sanctum Basilii oculos cõiecit: adhuc est manifestius, cum huiusce rei Gregorium Nazianzenum habeamus attestatorè. Vt autem (inquit) nõ solum sibi, sed aliis quoque proficeret, primus cœnobîa excogitauit, ritumque illum monachorum antiquum, atque agrestem, ad ordinem quemdam, ac formulam religioni propriam redegit. Cum enim animaduertisset, eos, qui in communibus vita, hoc est: aliis mixti, agunt, etiam si monasticam abstinentiam, seruent, aliis quidem vtilis esse, non ita sibi ipsis, cum in multis eos malis versari necesse sit, quæ vitæ quietæ omnino perfectæ contraria videntur; eos verò qui in solitudine procul ab aliis degunt, firmiores sanè in proposito, magisque Deo coniunctos, attamen sibi tantum vtilis, cum rerum experientiam non teneant, nec eum aliis commercium vllum habeant, vtrumque vitæ genus coniungere conatus est. Quamobrem monachorum cœnobîa, haud procul ab iis, qui in hominum societate viuunt, adificari iussit, nec omnino separauit, vt & propinquitate, cum opus charitatis exposceret, adesse possent: diffici alioquin propriis terminis, ne quies eorum interrumpi per multitudinem posset, nec ipsi monachi actionis merito, quod ex impendenda aliis charitate existeret, priuarentur. Nec rursus eorum actio per tumultus inutilis efficeretur; & alter alterum hoc modo iuuare posset, vt monachorum vita per conuersationem eorum, qui in cõmuni agunt, fructuosa fieret, & ipsi à monachis quietem, sapientiam, contemplationemque discerent, quemadmodum terra, & mare se se inuicem amplectuntur, & iuant.] Et hæc quidè fuit Sanctorum istorum patrù cogitatio, quam non solum omnes facti Benedicti propagines, vt Cluniacensis, Cisterciensis, & alia; sed omnes etiam sacri ordines deinceps instituti, atque fundati, nõ sine diuino afflatu amplexi sunt. Nullus est enim aded solitudinè additus, & diuinæ contemplationis amans, quem non Deus ad aliquam proximorum vtilitatem excitauerit. Nam (vt alios omittam) certè Carthufes, non solum oratione; & exemplo; sed actione etiam, & doctrina Ecclesiæ proficiunt; dum conscribendis libris, qui eorum doctiores sunt, ex instituto operam nauant, & piis colloquiis sæculares eos intuentes, instituant: & licet non à suæ fudationis exordio, nunc tamen confessiones ad se accedentium, & penitere volentium excipiunt. Nec non & Eremitæ, qui nomen, & regulam Beati Augustini profitentur, post tempora; quæ statim dicemus, ne Alexandri Papæ quarti iussa prætereant, in medijs vrbibus cœnobîa extruunt, & verbo doctrinæ, ac labore audiendi confessiones, & docedi sacram Scripturam non minus, quàm alij à prima sua institutione ad hoc onus vocati, in Ecclesia fructificant. Quamobrem, & sibi iam possunt assumere, quod Hugo de sancto Victore, non Eremita, sed Augustinianus canonicus de se, & de suis contubernaliibus aptè conscripsit. Quibusdam sola Rachel, quibusdam sola Lia placet. Amant enim quidam cõtemplationis pulchritudinem, quietem silentij, lectionis speculum, conscientie puritatem, piæ meditationis consolationem, charitati diuinæ quasi vultui Rachelis inherere, aspectibus animæ, tamquàm voluptuosus amplexibus illius astringuntur. Aliis verò solius Liæ fecunditas placet: generat verbo prædicationis filios, hos nutrant lacte consolationis, illos verò pasta cibi fortiores reddunt. Necessariò seruiant labori, curâ rei familiaris gerunt, necessaria fratribus subministrant, & sunt quasi vela, aut saga cœlicia quibus tota pulchritudo tabernaculi

Nazianzen.
orat. in
laudem
Basilij.

Gabellinus
in
vita.

Jordan.
Sax. lib.
1. vita.
fra. c. 10.
& 16.

Hugo, lib.
2. de nu-
ptis. c. 1.

A à vento & pluuia custoditur. Apud nos autem vtraque ducitur, id est Rachel, & Lia: ne intolerabilis sit labor Liæ, ne quies Rachelis habeatur rædio, sed constitutis horis sibi inuicem succedant, labor orationi, oratio labori, lectio meditationi, meditatio prædicationi.]

Hæc Basilij, & Benedicti, & aliorum religiosorum instituta, qui duorum prædicatorum patrum vestigijs inhererent, auxiliorum Episcopis, & aliis Ecclesiasticis datorum fuere primordia. Hæc primæ religiosorum acies in medium productæ, vt fratribus suis sacerdotibus sæcularibus subsidio essent, hostibus Dei, peccatis, & vitijs se fortiter opponeret, & simul cum primis militibus, qui acre prælium inceperant, & iam præ lassitudine dimicare nõ poterant, de Diabolo, & Angelis eius victoriam reportarent. Sed quia isti milites religiosi, veluti à longè cum infestissimo hoste cõfligebant, neque omni armorum genere decertabāt, & quia mundi miserabilis seruitus, quæ dæmoni seruebat, vitiorum rabies, iniquitatum impetus, & iniquorum procacitas, maiores adhuc vires, vt deicerentur, postulabant, alium Deum robustissimum instruxit exercitum, qui omnibus armis necessarijs vteretur, & omnino clericorum more pugnaret. Misit ergo circa annum sexcentisimum post Benedictum, duos fortissimos imperatores, duo fulgentissima Ecclesiæ lumina, Dominicum, & Franciscum, qui non iam propè vrbes, sed in medijs vrbibus, in ipsis populorum plateis suas domos, acies vti que munitissimas instruerent, quorum milites, tamquàm leones inuicti, docendo, concionando, peccatorum confessiones audiendo, & alia ferè omnia clericorum ministeria præstando. (Nam verè clerici, & sacerdotes sunt) tanta militia se opponerent, & Diabolo furenti & pene vincenti resisteret. Has autè duas religiosorum familias, ex instituto animarum saluti consulere tā cuiusdè est, vt confirmatione nequaquàm indigeat. Illa enim Prædicatorum religio diuinitus ad prædicandam vocata est; atque eius Pater Dominicus post confirmationem ordinis, à sanctis Apostolis Petro & Paulo ad prædicandam inuitatus; quorum ille, Dominico in extasim raptò, scipionè, iste librū tradere videbatur, ac simul dicere ad eum: Vade, cõcionare, diuinitus ad id ministerium electus. Hic verò cœlesti oraculo didicit se ad lucrū animarum euogari. Nam cum fratres à Præfisco in suam familiam admissi dubitaret, quoniam vitæ ratione essent sequuturi, Beatissimus Pater (vt Bonauertura narrat) non de sua, vel suorum confidens industria, per orationis instanciam, diuinæ super hoc voluntatis beneplacitum requisitum supernæ igitur reuelationis illustratus oraculo, intellexit se ad hoc missum à Domino, vt Christo lucraretur animas, quas Diabolus conabatur auferre.] Quæ verò felici auspicio, quàm admirabili totius Ecclesiæ fructu isti duo præstantissimi imperatores, ac omnes eius fratres pugnauerint, non est nostrum recensere, qui non historiam teximus, sed viam ad vitæ spiritualis mixtæ tractationem paramus. Illarum igitur duarum religionum fundatione, nõ solum magnū datum est fidelibus adiumentum, sed ingenis quoque facta est militum externorum accessio. Nam anteriores religiones, quæ prius quasi occultè pugnauerant, istorum feruidorum patrum exemplo, in publicum prodierunt, ordines sacros non ambierunt, sed humiliter admiserunt, & functiones clericorum, nõ minori utilitate, quàm admiratione, & laude tractant. Recetiores verè post fundationem Prædicatorum, & Minorum, aut de nouo instituta, aut ad nouam formam, quam nunc habent, redactæ, quales sūt Carmelitana, Augustiniana, (de qua paulò antè diximus) Hieronymiana, nec-

Theodori
in vita.
lib. 1. c.
vlt. &
lib. 2. c. 1.

Bonauert.
in vita. c.
4.

non & redemptionis captiuorum, opera sancti Raimundi Dominicali instituta, & Minimorum à sancto Francisco de Paula fundata; ac breuiter ferè omnes alia zelo animarum incensa, & fructu delectata ei de oneri prædicandi, & iuuandi proximos, nõ sine magna Ecclesie ædificatione filiorum suorum ceruices supposuerunt. Quæ gloria sanè eximia in sanctissimos Patres Dominicum, & Franciscum redundat. Nam sicut sol corpora superiora, & inferiora in medio totius orbis constitutus illuminat; ita illi exemplo suo, antiquiores, & recentiores ordines ad considerandum animarum valorem illuminarunt, & ad zelandam earum salutem, exercitarunt.

Lutheri
dicit.

Novissimis autè temporibus, anno nimirum millesimo quingentesimo quadagesimo, cum mirum in modum dominabatur iniquitas, cum pestifera hæresum lues in oues Christi grassabatur, cum reuelabatur hominibus peccati filius perditionis, qui non veritus est aduersari, & extolli supra omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur, nec timuit in Ecclesia instar magistri sedere, cum esset discipulus Diaboli, & absurdissima dogmata, ac planè hæretica prædicare: Tunc Dominus benignissimus Ecclesie pater, à militia sæculi, ad militiam spiritus vocauit **IGNATIUM** Parentem nostrum optimum, qui expeditissimus, & fortissimos milites in vno ordine religiosum coegit, ut infideles ad fidem adduceret, hæreticos ad veritatem reuocaret, peccatores ad bonam frugem conuerteret, iustos ad maiorem sanctitatem proucheret, & intrantibus in Ecclesiam calamitatibus, se ipsum potenter obiuiceret. Hic religiosus ordo (quem ego à prima adolescentia; licet indignus, sed lætus, profiteor) clericorum est, ad hoc profectò institutus, ut clericale statum in deteriora collapsum, & à primo suæ institutionis feruore remotum, exèplo sanctorum clericorum erigeret, & ad auream illam ætatem primitiua Ecclesie (in qua omnes clerici erant religiosi) reduceret. Hic primo suam perfectionem quærens (ne præcepti charitatis inueniatur transgressor, quæ à nobis ipsis debet incipere) secundo loco ferè omnia munera clericalia ex instituto cõplectitur, ut ex formula à Beato Patre nostro **IGNATIO** composita, & à sede Apostolica non semel approbata, manifestè cognoscitur. Nã rudimenta Christianæ fidei paruulos docet; in eisdem myteriis rudiores instruit, omnibus linguis ac scièntiis ad sacram Theologiam addiscendam necessariis, & in ipsa sacra Theologia, tum morali, tum scholastica, tum expositiua, adolescentem informat. Per confessionis sacramentum peccatores purgat; Eucharistie administratione iustos sustentat; prædicatione verbi Dei dormientes excitat: tepidos mouet: peccatores conuertit: disputationibus cõiunctis hæreticos, exèplo, & doctrina cõpellit intrare infideles: consilio iuuat gubernatores reipublicæ; oratione regibus ac principibus fauet: summo Christi Vicario in omnibus seruit, & vniuersam Dei Ecclesiam laborando cõstituat. Hic tandè ordo videtur datus à Domino, impietibus in lucem; errantibus in viam; peccatoribus in gratiam; tepidis in ignem, hæreticis in malleum; infidelibus in remedium; pusillis in solatiu, magnatibus in consilium, & sanctissimo Domino nostro supremo Ecclesie captiui in obsequium fidelissimam.

Omnes isti religiosi cætus, siue ex solitudine in populos translati, siue à prima sua fundatione in populis instituti, Episcopis, & clericis in adiumentum dati sũt, ut illis tanquã cohortibus validissimis vndiq; cincti concipiãt animos, & bellum aduersus omnia vitia sibi commissũ gnauiter prosequantur. Habitant in oppidis, & in urbibus, ne sæculares exemplo summæ virtutis careant, quod eos ad mediocrem sal-

Atem virtutem trahat, & ne doctrina efficaciter proposita indigeant, quæ illos ad mandatorum obseruationem inuiter. Huic enim loco optimè cõgruit illud Ambrosij: Nec absurdum putes, quod facinorosi cohabitant piis, maculosi sacratis. Opus enim habent purificari, qui aliquo polluti sunt delictorum contagio. Sicut ergo farina subacta fermentum iniicitur, ut tota massa fermentetur, ita religiosi viri secularibus pene habitatione miscetur, quod eos timore Domini, & legis Diuinæ custodia perficiat. Quare, quod de fidelibus dixit Chrysostronus, cum inter Ethnicos, & infideles habitabat, possumus optimè ad religiosos in urbibus secularium commorantes transferre. Non dixerim (inquit) quod non liceat nobis versari

Amb. lib.
2. de
Cain. c.
4.

Binter gètes, sed licet cum illis versetur, nostram tamen custodiamus virtutem, sic eos ad nostram trahentes religionem, & propter honorum operum administrationem, doctrina ei auctores simus. Ea enim de causa communis omnium Dominus permittit simul versari bonos, & malos, piros, & impios. ut boni lucrum faciant malos qui in malitia adhuc sunt derecti, manu ducatur ad pietatem. Optimè quidem. Quia Dominus non negligit bonos, & iustos, & præcipue sibi per holocaustum religiosæ vitæ consecratos, ut eos inter hostes suos, nimirum inter iniquos habitare permitteret, nisi eorum laboribus malos euincere, & ad omnem sanctitatem conaretur pertrahere. Dedit eos in lucem gentium, nõ ut incalsu illuminent, sed ut sint salus eius vsq; ad extremam terram: & homines ab impietate ad pietatem, à tenebris ad lucem, à peccato ad Dei amicitiam traducat. Nec putandũ est nos affirmare cõtraria, dum dicimus, religiosi sotos, & sæculum fugere, & in sæculo permanere. Fugiuit nãq; sæculum, quia vitia illius damnant, & radicibus à cordibus propriis extirpant: & manent in eo, quia inter homines terrenos, vitæ nõ terrenæ, sed cælestis institunt. Fugiuit sæculum, quia affectibus, & desideriis mundanorum se nequaquam immiscet: & viuunt corporaliter in illo, nã si inter mundanos non viuerent, debuerat (quemadmodum inquit Paulus) ex hoc mundo, hoc est, ex humana conuersatione exisse.] Fugiuit sæculum quoniam verè animo & corpore ad statum religiosum conuolarunt, & illud non fugiunt, quia inter medias ciuitates, & populos, cœnobita construunt.

Chryf. in
40. in
Genes. ad
finem.

D Sed ne hoc onus tremendum quidem, & debilibus humeris importabile religiosi cum magno periculo suæ salutis portantum accipiant, debent omnino vitam militiam arripere, hoc est, non tantum actiones, licet bonas & proximis vtilis, se ipsos effundere, sed etiam sepius ad secretum orationis recurrere, & ad quietem contemplationis properare. Sunt ipsi sal terræ; at istud sal mundanos nõ saliet, sed in aquam, vnde sumptum est, miserabiliter se conuertet, si aquam secularium curarum non fugiat, & consideratione cœlestium rerum, & despectione inanis honoris, & gloriæ minimè se à mari sæculi, & à fluminibus affectuum secularium cõtineat. Sunt ipsi lux mundi, sed ista lux nequaquam lucebit, aut ignorantes illuminabit, si ventis sepe perferat expulsa, si in laterna cella nõ se frequenter abscondat, si oleum deuotionis in officina meditationis nõ emat, quo se ipsam foueat, inextinctamque conseruet. Sunt ciuitas supra montem posita, hoc est, supra statum Ecclesie perfectissimum cõstructa, sed ista ciuitas non poterit aliis esse præsidio, si murum orationis dissipet, si ianuam circumspectionis corruptis cupiditatibus pandat, si ignem feruoris ignitos globos in hostes eiaculantem extinguat. Habent isti non vnum, aut duo, sed quinque talenta, ad negociandum sibi da-

1. Cor. 5.
o.

4 Reg. 4. 1.

Levi. 11. 10.

Greg. 5. mar. c. 8.

Agg. 1. 7.

Cassian. col. 2. 4. c. 13.

Orig. bo 13. in nu.

ra, serid igitur, secum considerent, quam ratione ea duplicata restituant. Interrogati quantum debent Domino, respondent, no iam, vt vidua Elisai, parum olei, quo ipsi se inungant, sed centum cados olei, id est, abundantissima gratiarum dona, quibus alios illiniant. Sciat ergo se huic oleo vtiliter distribuendo non posse sufficere, nisi a Domino oratione iugi, ac meditatione assidua, qualiter sit erogandum, intelligant. Pisces non habentes pinnulas, in Leuitico immundi censentur. Quidquid pinnulas (inquit) & squamas non habet, eorum, quae in aquis mouentur, & viuunt, abominabile vobis execrandumque erit. Et similiter Praedicatorum immundi videntur, qui interdum contemplationis pennis, exteriores occupationes non deserunt, & ad superna contemplando condescendunt. Hac enim mentis ascensione lumen & robur acquiritur, vt bene & fructuose temporalia disponantur. Praclare enim dixit Gregorius, Qui rebus temporalibus occupatur, tunc bene exteriora disponunt, cum solliciti ad interiora refugiunt, cum nequaquam foris perturbationum strepitus diligit, sed apud semetipsum iatus in tranquillitatis sinu requiescunt. Sic ille, & verisimile. Nam solis occupationibus externis inhaerentes, & qua ratione disponenda sunt, non considerantes, nec a Deo in oratione auxilium ad operandum postulantes, aut nullum suorum laborum fructum conspiciunt, aut si aliquem fructum colligunt, statim per inanem gloriam, & innumerabiles imperfectiones disperdunt. Euenitque illis vaticinium Aggae. Et qui mercedes congregauit, misit eas in sacculum pertusum. Cuius sententiae intelligentiam, Ioannes Cassianus hac oratione describit. Verum enim lucra sua in pertusum sacculum condidit, qui quicquid per aliorum conuersionem videtur acquirere, intemperantia cordis sui, & quotidiana animi distentione, disperdit. Sibi ergo religiosi animarum ministri persuadeant, ad secretum contemplationis quotidie esse recurrendum, si volum alios lucrari, & se ipsos per vanas distentiones, & deprauatos affectus non perdere. In contemplatione namque igne charitatis accenduntur, vt alios accendant. Ibi erudiuntur, sicut Moyses in nube, atque caligine, vt alios erudiant, ibi discuntur donis, atque virtutibus, vt proximis spiritualem eleemosynam praebent, & ibi praestantissimum instrumentum ad praedium aduersus daemones, & ad animas conuertendas accipiunt. Nam si Rex Moabitarum putauit Dei populum ad terram promissam festinatem orationibus vincere, atque pugnare, & ideo Balaam ariolum acersit, qui contrariis imprecationibus populo oranti, & oratione vineciti celsiteret, quare non potiori iure putabimus Christi militiam aduersus spirituales hostes instructa, spiritualibus armis, hoc est, oratione, & contemplatione efficacius dimicatarum, & feliciter vitia & peccata victuram. Nunc ablinget synagoga haec (dixit Balach) (vt ex quoda doctissimo Hebraeorum magistro refert Origenes) omnes, qui in circuitu nostro sunt, sicut ablingit vitulus herbam capi. Qua similitudine, inquit, est usus, quia sicut vitulus ore abrumpit herbam, & lingua tamquam falce, quidquid inuenit, fecat, ita populus Dei, quasi vitulus ore, & labiis pugnat, & arma habet in verbis, ac precibus. Dicamus itaque, & nos, tunc exercitum religiosorum feliciter pugnaturum, & omnes hostes prostraturum cum arma praecipua, non vanam eloquentiam, & labores externos, sed orationem, & gemitus iudicauerit, & magis mortificatione, & contemplatione, quam voce pugauerit. Cum ergo certum sit, vitam mistam, non tantum ad statum Episcoporum, & clericorum, sed etiam ad familias religiosiorum pertinere, quod suo loco, si Dominus vo-

A luerit, latius enucleabimus, in eorum gratiam, vitam mistam naturam (quod in aliis partibus vitae spiritualis fecimus), & finem & actiones, & alia ad ipsam pertinentia breuiter explicemus.

Qua sit natura vitae mistae.

CAPVT XXXVI.

Perapretium autem est nobis vitae mistae lucem aliquam allaturis diuinum praesidium iterum implorare; Ne qua illustrare intendimus, ruditatis nostrae verbis obsecremus. Est enim tanta eius maiestas, atque sublimitas, vt merito timendum sit magis nos huic viuendi rationi tenebras & caliginem offulosos, nisi mentis nostrae caelestis luminis radius solito splendidiore effulgeat. Quae admodum ergo, qui in aliquam urbem proficiscitur, si post emelas multorum camporum planities, & arduos montes superatos, cum iam iam ad itinervis metam aspirat, asperitum cliuum ascendendum inueniat, solet tanta asperitatis, ac altitudinis metu, percolatus, denud creatoris auxiliu inuocare, quo sultus insperatum itinervis impedimentum superare valeat, sic & nos, qui viam spiritualis vitae, ac graduum eius scribendo, & explicando penes consecimus, cum in tractationis fine vitae mistae praesens motem superandum aggredimur, non possumus non trepidare, & de nobis ipsis diffidere, atque huius diffidentiae & trepidationis indicia, Deum inuocando, & caeleste auxiliu implorando, rursus ostendere. O igitur aeterna sapientia, quae caecos illuminas, ignorantes edoces, & elingui, atque mutorum labia dissoluis, emitte radiu lucis tuae in sinu mentis meae, quo perfusus, tu de vita mista digna concipere, tu concepta perficere, atque distinguere, & distincta possum vocibus ac literis explicare.

Huius vitae disputationem, sicut & reliquarum, ab eius definitione exordiamur, quam in hanc possumus modum consistere. Vita mista est, qua religiosus, vel quis alius ex instituto actiones saluti proximorum necessarias, & studium contemplationis amplectitur, vt actio contemplatione fulcita vtilior, & contemplatio actione interrupta seruentior existat. Ex hac breui, atque dilucida descriptione, illud in primis licet colligere, hanc vitam, nec solam actionem amplecti, nec solam contemplationem sectari, sed vtrumque opus sine vlla hesitatione suscipere. In hoc enim eius mixtura, eompositioque consistit, quod orationis studia opere exteriori temperat, & opus exterius contemplationis & orationis exercitiis admiscet. Na (vt optime dixit Gregorius) Nec perfectus Praedicator erit (id est perfectus vitae mistae Praedicator) qui vel propter contemplationis studium operanda negligit, vel propter operationis instantiam contemplanda postponit. Ministri ergo Evangelici vita, illis Tobiae verbis mihi videtur apte descripta. Panem tuum cum esurientibus, & egenis comedere; & de vestimentis tuis, nudos regere. Quid enim est per mysteriu, panis & vestimenti nostri egenos participes facere, nisi rerum caelestium notitiam, & virtutis scientiam, quam in vsum nostrum prius orando, & contemplando paraueramus, in fratres, ac proximos nostros docendo, & praedicando distribuere. Talis re vera sit oportet minister Euangelicus, qualis sanctus ille Simo sacerdos magnus a sapiente describitur, Simon (ait) Onig filius sacerdos magnus, qui in vita sua suffulserit domum, & in diebus suis corroborauit templu. Templi etiam altitudo ab ipso sudata est duplex edificatio, & excelsum parietes templi. In diebus suis emanauerunt putei aquaru, & quasi mare adimpleti sunt supra modum. Et statim. Qui curauit gentem suam, &

lib. de p.c.

in ef. ad

5.

Greg. 6. mar. c. 17.

Tobia 4. 17.

Ecc. 50. 1